

Spoštovane dame in gospodje!

Mnogi izmed nas v tej dvorani obiskujemo dvojezično šolo, mnogi izmed vas ste jo in upam, da na to obujate lepe spomine. Koliko pa se nas je zares vprašalo, kaj dela naše šole posebne ... kaj jim daje značaj, da se razlikujejo od drugih?

Sem Ana Vedenik, prihajam iz Prebolda in sem dijakinja Dvojezične zvezne trgovske akademije v Celovcu, v kateri se nahajamo danes. Svoj govor bom namenila dvojezičnemu izobraževanju na Koroškem.

Že pri odločitvah, katero srednjo šolo naj izberem, sem vedno pod drobnogled vzela ponudbo jezikov. Sama sem namreč mnenja, da je obvladanje vsaj enega tujega jezika v majhni državi, kot je Slovenija, izrednega pomena. Sprva še sicer nisem vedela za obstoj dvojezičnih šol na Koroškem, ampak sem se začela bolj spraševati o pomenu jezika v našem vsakdanjem življenju. Ta nas spremlja na vsakem koraku, začne se že pri rojstvu, od prvih besed mama, oče ... njegovo obzorje pa se širi z odraščanjem ter hkratnim pridobivanjem izkušenj.

Veliko prednost pri znanju jezikov opažam pri sedanjih sošolcih, ki so ne samo po rodu, temveč tudi po srcu koroški Slovenci. Ti rastejo z dvema jezikoma in njim je lažje, si rečem, še posebej, kadar se pripravljam na pisanje nemške šolske naloge.

Toda ali jim je bilo vedno lahko? Večini sošolcev in sošolk verjetno že, njihovim prednikom pri ohranjanju slovenskega jezika pa prav zagotovo ne. Spomnimo se, da so jezikovna in s tem narodnostna razlikovanja prišla na Koroško že z moderno dobo in se nadaljevala vse do danes. Posledično s tem so prišli v 1. in 2. svetovni vojni tudi množično preganjanje in zatiranje Slovencev ter kaznovanje vseh tistih, ki so na kakršenkoli način na tem območju uporabljali slovenščino. Koliko ljudi je bilo ubitih, koliko ljudi je bilo ponižanih, ranjenih ter izgnanih ... pa so se vendarle borili le za svoj jezik.

Leta 1774 je Marija Terezija postavila pomemben mejnik, saj je uvedla obvezno šolanje od 6. do 12. leta starosti. Šolanje, ki je bilo in še vedno je pomembno za razvoj države, pa je s sabo prineslo tudi vprašanje, kateri jezik bo v šoli dominanten in kateri bo mogoče celo ukinjen. Od takrat so se zahteve šolstva spreminjale in otroci so bili pod velikim pritiskom tako staršev, ki so zahtevali govorico v slovenščini, kot tudi učiteljev, ki so se morali klanjati zahtevam države in njihovo vodilno geslo je bilo: »Der Kärntner spricht Deutsch!«

Torej jeziki so in bodo vedno aktualna tema. Pri gospodarstvu, na katerem temelji moja šola, je čezmejno povezovanje še toliko pomembnejše. Starši in učitelji nam sicer vseskozi govorijo, da nam jeziki omogočajo boljše kvalifikacije, večjo možnost zaposlitve, so osnova za sporazumevanje z bodočimi poslovnimi partnerji itd. Koliko teh besed gre skozi ušesa in koliko jih ostane v naših glavah ... ve vsak zase.

Skupaj pa lahko pritrdilno rečemo, da nam jeziki odpirajo vrata v svet novih kultur. Vsaka dežela ima svoje navade in običaje in z odkrivanjem novih dežel ter jezika prideta v naša srca tudi strpnost do nam drugačnih in razumevanje novih mentalitet. Rečem lahko, da je kultura

na koroških tleh tista, ki mi je še posebej zanimiva in prirasla k srcu. Zanja se namreč borite, jo ohranjate že ogromno časa ter nasprotnikom kljubujete z različnim društvu (od družbeno-političnih, športih, kulturnih, cerkvenih itd.), s katerimi pokrivete vsa področja družbenega življenja.

Ta so vam bila po dolgi odrekanih odobrena šele z Avstrijsko državno pogodbo leta 1955, v kateri so bile med drugimi zagotovljene citiram: »pravica do rabe slovenščine kot dodatnega uradnega jezika, pravica do poučevanja materinskega jezika v šolah, pravica do ustanavljanja lastnih organizacij ter pravica do postavitve dvojezičnih krajevnih napisov na dvojezičnem območju.«

Vendar poudarjam, to ne sme ostati samo napisano, pomembno je, da se doseženega zavedate, se med sabo povezujete ter to znanje prenašate na mlajše generacije. Navsezadnje smo le mi mladi tisti, ki bomo nadaljevali vaše običaje in jih prenašali na svoje otroke. Ali se nismo iz bojev vrnili močnejši, pametnejši in bi zato preprečili propad tistega, za kar so se vaši in moji predniki trudili več stoletij?

K posredovanju znanja namreč ogromen del prispevajo tudi izobraževalne ustanove. Od leta 1957 so bile na srednješolski ravni ustanovljene najprej Slovenska gimnazija za Slovence v Celovcu (za katero največ zaslug pripisujemo nam dobro znanemu dr. Jošku Tischlerju), kasneje pa Privatna dvojezična višja šola za gospodarske poklice v Št. Petru ter Dvojezična zvezna trgovska akademija v Celovcu.

Zame so že, odkar vem za njih, to posebne šole, s svojim značajem. Ta značaj pa prav tako ne bi bil mogoč brez prostorske vpetosti v Alpsko-jadransko regijo, ki je po svoji legi, kulturi, gospodarstvu in turizmu že sama po sebi edinstvena. Te besede so potrdili tudi na zadnjem gospodarskem kongresu Potenti Alpe-Adria 15 v Vrbi, kjer so se podjetniki skupno zavzeli za nadaljnje uspešno sodelovanje, ki je po vstopu Slovenije v EU obrodilo več 100 % rast izmenjave blaga z Avstrijo, ter 70 % rastjo prometa z Italijo.

Ti obetavni odstotki pa v takšnem obsegu prav tako ne bi bili mogoči brez sorodnih kultur, podobne dopolnjujoče se geografske danosti in v vseh treh regijah oziroma državah navzoče visoke ravni znanja in standardov na vseh področjih. Ob združitvi vsega tega, ter poudarjam povezovanju in enotnosti, dobimo regijo, kjer se ne govori več o Koroški s 560.000 prebivalci, temveč celotni Alpsko-jadranski regiji s petimi milijoni prebivalcev, štirimi univerzami, štirimi letališči ter s tremi pristanišči, ki ob sodelovanju germanskih, slovanskih in romanskih narodnosti postane zanimiva tudi za investitorje.

Kongres so zaključili z besedami mladega podjetnika Alexandra Manna: »Kjer eni vidijo meje, vidimo mi skakalnice«.

Da pa mi ne bomo tisti, ki bomo postavljali meje z neznanjem, nas na to pripravljajo in k temu spodbujajo tudi naše dvojezične šole. Z njimi se lažje vključimo v regijo, kjer živimo, in skupaj ustvarimo regijo prihodnosti, la regione del futuro, unsere Zukunftsregion. Ni navsezadnje prihodnost tista, za katero moramo najbolj poskrbeti?

Hvala

Ana Vedenik